

Maar wat ligt daar dan weer onder, wilde het Kenniscentrum weten. En hoe zit het eigenlijk met de kinderen van nu? De onderzoekers koppelden de omstandigheden waarin iemand opgroeit aan cijfers van het CBS over wonen, gezondheid en zorg, werk en inkomen en onderwijs. Wat blijkt? “Er is een sterke relatie tussen de omstandigheden van het gezin waarin je opgroeit en je uiteindelijke positie op de maatschappelijke ladder,” zegt econoom en een van de makers van het dashboard, Bastian Ravesteijn. Kinderen in bepaalde delen van de stad – zoals Oud-Zuid, Watergraafsmeer of Buitenveldert – staan 5-0 voor.

Hoe armer, hoe meer vroeggeboortes

Er zijn talloze voorbeelden om dit te illustreren. Neem de grote verschillen als je inzoomt op vroeggeboorte. Die lijkt op het eerste gezicht niks met kansengelijkheid te maken te hebben, maar heeft dat zeker wel. Zo komen de risicofactoren voor vroeggeboorte, zoals roken, overgewicht en overmatige stress, vaker voor bij mensen met een laag inkomen. En uit de ABCD-studie (een groot onderzoek van Amsterdam UMC naar de gezondheid van Amsterdamse kinderen) bleek dat ook fysiek zware banen en onregelmatige werktijden de risico's op een vroeggeboorte verhogen.

Vrouwen die klem zitten in een fysiek veeleisende baan, lopen dus een hoger risico op een vroeggeboorte. En dat werkt weer door in de volgende generatie. Want van kinderen die te vroeg worden geboren is bekend dat ze gemiddeld genomen een lagere intelligentie hebben en dat ze vaker last hebben van concentratieproblemen en het aangaan van sociale contacten.

Kijk je naar de cijfers uit het dashboard, dan zie

je dit: in Bijlmer-Centrum is het aantal vroeggeboortes 12 procent bij ouders met een inkomen van een kleine 30.000 euro, dat daalt naar 9,6 procent bij buurtgenoten met een inkomen hoger dan een ton. Maar echt grote verschillen zie je pas als je naar andere wijken gaat kijken. In bijvoorbeeld Centrum-Oost, waar meer gezinnen met hogere inkomens wonen, is het rond de 6 procent – veel lager dus.

Cito-scores

Er zijn meer grote verschillen in de stad: een 12-jarige van wie de ouders behoren tot de 5 procent rijkste bewoners van Oud-Zuid heeft per gezinsslid bijna 50 vierkante meter woning tot zijn beschikking, bij leeftijdsgenoten in Oost van wie de ouders van een minimuminkomen moeten rondkomen is dat gemiddeld 19 vierkante meter. Kinderen die klein behuisd zijn,

zullen minder vaak een goede plek hebben om hun huiswerk te maken. Ander voorbeeld: In het Museumkwartier heeft 71 procent van de groep 8-leerlingen een eindtoets Cito-score die overeenkomt met havo of vwo, terwijl dat in Overtoomse Veld en de Delflandpleinbuurt 26 procent is.

“Mensen zeggen vaak: ‘Ja, maar wij deden vroeger toch niet zo moeilijk over de Cito-toets,’” zegt Elffers, die ook aan de HvA en UvA onderzoek doet naar kansengelijkheid in het onderwijs. “Maar toen was het ook makkelijker om in Amsterdam voet aan de grond te krijgen. Kinderen van mijn generatie kunnen *no way* nog ooit in de Amsterdamse wijken wonen waar onze ouders wonen. En die ouders deden dat vaak op één inkomen.” Nu heb je een beter cv, meer geld en een goed netwerk nodig om het in Amsterdam te redden.

Elffers: “Toen ik jong was, liep ik gewoon het Barlaeus binnen en zei: ‘Hoi, ik kom me inschrijven.’ Nou, probeer dat nu nog maar eens!”

Onlangs werd bekend dat sommige open dagen van middelbare scholen al heel vroeg vol zaten, drie keer raden wie er wel een plekje hadden weten te bemachtigen: de mondige, geslaagde Amsterdammers. “Nu is er veel meer de druk om aan de goede kant van de kloof terecht te komen. Vermogende ouders zijn vooral bezig met zorgen dat hun kind het minstens even goed heeft als zijzelf. En daar is nu meer voor nodig dan in het verleden.”

In eerste plaats: een opleiding aan het hbo of de universiteit, want hbo- en universitair geschoolden verdienen gemiddeld twee tot tweeënhalf keer zoveel als iemand met een

Lees verder op pagina → 8

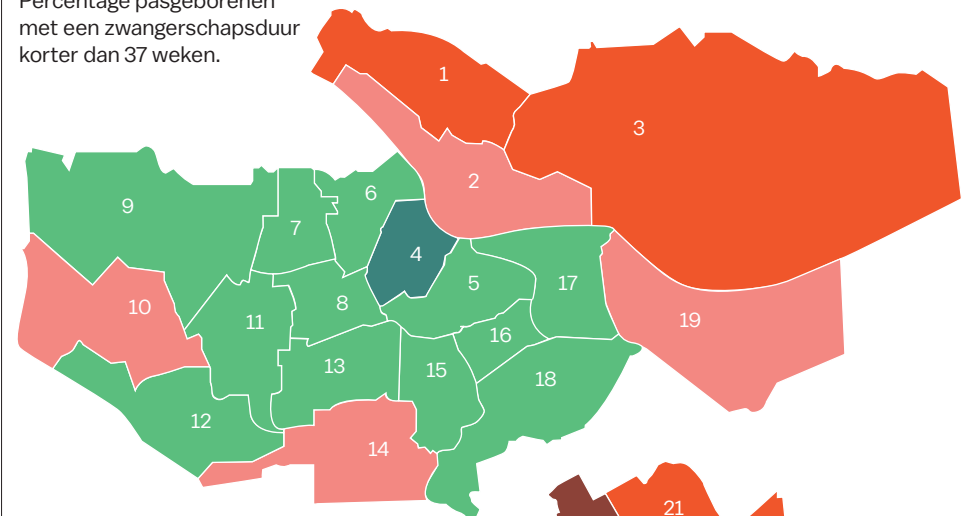
Dan stajje 5-0 voor

illustraties Yoko Heiligers
graphics Laura van der Bijl

‘Er is verrijking én verarming, en je ziet dat die kloof zichzelf steeds verder versterkt’

Vroeggeboorte in Amsterdam

Percentage pasgeborenen met een zwangerschapsduur korter dan 37 weken.

Gebiedsindeling Amsterdam

Begin 2022

1 Noord-West	8,2%
2 Oud-Noord	7,4
3 Noord-Oost	8,6
4 Centrum-West	5,9
5 Centrum-Oost	6,2
6 Westerpark	6,8
7 Bos en Lommer	6,5
8 Oud-West, De Baarsjes	6,5
9 Geuzenveld, Sloterveer, Sloterdijken	6,8
10 Osdorp	7,4
11 Slotervaart	6,9
12 De Aker, Sloten, Nieuw-Sloten	6,3
13 Oud-Zuid	6,3
14 Buitenveldert, Zuidas	7
15 De Pijp, Rivierenbuurt	6,8
16 Oud-Oost	6,7
17 Indische Buurt, Oostelijk Havengebied	6,4
18 Watergraafsmeer	6,1
19 IJburg, Zeeburgereiland	7
20 Bijlmer-Centrum, Amstel III	9,4
21 Bijlmer-Oost	8,3
22 Gaasperdam, Driemond	8,2

Het percentage vroeggeboorten in Bijlmer-Centrum is 9,4%, 2,4 procentpunt boven het Amsterdams gemiddelde van 7%.

Onderzoeksproject van Helen Lam, Bastian Ravesteijn en Coen van de Kraats. Kijk op het dashboard ongelijkheidincijfers.amsterdam voor het hele project.